

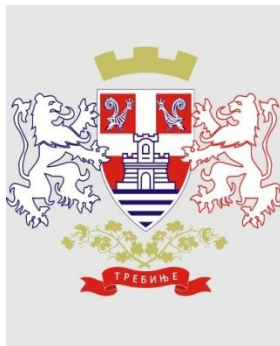
На основу чл. 36. и 72. Статута Града Требиња („Службени гласник Града Требиња“, број 2/13, 5/14, 6/15, 3/16 и 6/17) и члана 167. Пословника о раду Скупштине Града Требиња („Службени гласник Града Требиња“, број 2/25), Скупштина Града Требиња, на Седмој сједници одржаној дана 28.05.2025. године, донијела је

ЗАКЉУЧАК

1. Прихвата се Извјештај о спровођењу „Стратегије развоја Града Требиња 2018-2027“ за период 01.01.2024-31.12.2024. године.
2. Овај закључак ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Града Требиња“.

Број: 09-013-172/25
Датум: 28.05.2025. године

**ГРАД ТРЕБИЊЕ
ГРАДОНАЧЕЛНИК**

**ИЗВЈЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА
ГРАДА ТРЕБИЊА 2018-2027.**

ПЕРИОД 01.01.2024-31.12.2024.

Требиње, мај. 2025.године.

Увод

Стратегија развоја града Требиња за период од 2018. до 2027. године представља кључни стратешко-плански документ којим се усмјерава развој локалне заједнице у три најважнија аспекта: економском, друштвеном и аспекту животне средине. Она је системски инструмент за проактивно и одговорно управљање локалним развојем и представља обједињени, финални резултат фазе планирања, с једне стране, и главно полазиште за фазу имплементације, с друге стране. У њој се дефинишу стратешки фокуси и циљеви развоја, те планирају пројекти и мјере за њихово остваривање.

Дефинисана су три стратешка циља града Требиња до 2027. године

Стратешки циљ 1. Стално повећавање и усклађивање запослености и додатне вриједности у економском развоју;

Стратешки циљ 2. Престижан квалитет живота, уз високу социјалну осјетљивост и виши квалитет образовања;

Стратешки циљ 3. Енергетски знатно ефикаснија, чистија и заштићенија средина.

Стратегија развоја града Требиња 2018-2027. је кључни стратешко-плански документ који усмјерава развој локалне заједнице. Стратегија је израђена током 2017. године, уз примјену Методологије за планирање интегрисаног локалног развоја (МИПРО), која је према препоруци Владе Републике Српске и Савеза општина и градова Републике Српске примјењивана у том периоду. МИПРО се заснивао на принципима одрживости и социјалне укључености, примјењујући модел развоја који комбинује економски просперитет са социјалном укљученошћу, без прекомјерног искориштавања природних ресурса. МИПРО је примјењивао широко партиципаторни и интегрисан приступ.

Стратегија је усвојена од стране Скупштине Града Требиња 27.09.2017. године.

У складу са Стратегијом дефинисаним улогама и одговорностима, Служба за локални економски развој, инвестиције и енергетску ефикасност (ЛЕР) израђује средњорочне планове за спровођење Стратегије развоја Града Требиња, као и остала стратешка спроведбена докумената.

Паралелно, у септембру 2015. године се Босна и Херцеговина, скупа са 192 државе чланице Уједињених народа, обавезала да ће провести Агенду 2030. за одрживи развој (Агенда 2030), која се састоји од 17 циљева одрживог развоја и 169 подциљева. Агенда 2030. је план дјеловања за људе, планету и просперитет. Њен циљ је да оснажи универзални мир у већој слободи. Овај план ће проводити све земље и све заинтересоване стране, дјелујући кроз партнерство засновано на сарадњи. Циљеви одрживог развоја се баве глобалним изазовима с којима се цијели свијет суочава, укључујући сиромаштво, неједнакост, климатске промјене, деградацију животне средине, просперитет, мир и правду. Циљеви

одрживог развоја заснивају се на интеграцији свих аспеката одрживог развоја, што подразумева равномеран економски раст уз заштиту животне средине и природних ресурса, уз истовремено креирање праведног друштва и смањење неједнакости, тј. примјену принципа „Нико не смије бити искључен“.

Први корак у реализацији Агенде 2030. у Босни и Херцеговини представља израда и усвајање Оквир за Циљеве одрживог развоја у Босни и Херцеговини, као заједничког документа свих нивоа власти који утврђује шире развојне правце, путем којих власти на свим нивоима и друштво у Босни и Херцеговини настоје допринијети остваривању Циљева одрживог развоја. На основу анализе стања у погледу одрживог развоја у Босни и Херцеговини, односно кључних трендова развоја, прилика и препрека те опсежних консултација проведених с представницима институција на свим нивоима власти и социоекономским актерима утврђена су три правца одрживог развоја:

- 1) Добра управа и управљање јавним сектором,
- 2) Паметан раст,
- 3) Друштво једнаких могућности, те двије хоризонталне теме: 1) Људски капитал за будућност и 2) Принцип „Нико не смије бити искључен“. Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини утврђује и конкретне подциљеве као и индикаторе путем којих ће се напредак мјерити.

У складу са наведеним, Град Требиње је урадио анализу усклађености стратешких циљева, приоритета и мјера из Стратегије развоја Града Требиња до 2027. године и развојних праваца, акцелератора и покретача одрживог развоја дефинисаних Оквиром циљева одрживог развоја БиХ до 2030. године, те установио висок степен доприноса локалних иницијатива одрживом развоју Босне и Херцеговине.

Табеларни приказ 1: Преглед усклађености мјера и покретача Одрживог развоја

Мјере (Стратегија развоја Града Требиња)	Покретачи (Оквир за реализацију циљева одрживог развоја)
РАЗВОЈ ПОСЛОВНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	ОЛАКШАВАЊЕ ПОСЛОВАЊА И ПОДРШКА БРЗОРАСТУЋИМ ФИРМАМА
РАЗВОЈ РАДНЕ СНАГЕ	ЕФИКАСАН СИСТЕМ ЦЈЕЛОЖИВОТНОГ УЧЕЊА/СМАЊЕЊЕ БРОЈА ОСОБА БЕЗ ЗНАЊА ИЛИ ВЈЕШТИНА И ЊИХОВА ИНТЕГРАЦИЈА НА ТРЖИШТЕ РАДА
ОСИГУРАЊЕ ПРЕТПОСТАВКИ ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ	ЗАШТИТА И ОБНОВА ПРИРОДНОГ КАПИТАЛА
ПОДРШКА СПЕЦИФИЧНИМ ВИДОВИМА ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ	СТВАРАЊЕ И УКЉУЧИВАЊЕ У ГЛОБАЛНЕ ЛАНЦЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ПРОМОЦИЈА ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ	ОДРЖИВИ ТУРИЗАМ
УНАПРЕЂЕЊЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА	ОДРЖИВИ ТУРИЗАМ
РАЗВОЈ КРЕАТИВНИХ ИНДУСТРИЈА	РАЗВОЈ ПРЕВОДИЛАЧКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

ПОДРШКА РАЗВОЈУ ПРЕДУЗЕТНИШТВА	ОЛАКШАВАЊЕ ПОСЛОВАЊА И ПОДРШКА БРЗОРАСТУЋИМ ФИРМАМА
УНАПРЕЂЕЊЕ КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ И УСЛУГА	ЗАШТИТА И НЕСМЕТАНО ФУНКЦИОНИРАЊЕ КЉУЧНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
УНАПРЕЂЕЊЕ САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	ОСИГУРАЊЕ ЈЕДНАКОГ ПРИСТУПА МОДЕРНОЈ ТРАНСПОРТНОЈ ИНФРАСТРУКТУРИ
УПРАВЉАЊЕ ИМОВИНОМ И УНАПРЕЂЕЊЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ ГРАЂАНА	НЕСМЕТАНО ПРУЖАЊЕ УСЛУГА И КЉУЧНИХ ДОБАРА
ПОБОЉШАЊЕ УСЛОВА РАДА У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА, ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА	УНИВЕРЗАЛНО И КВАЛИТЕТНО ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ/РАЗВОЈ КАПАЦИТЕТА НАСТАВНИКА, МОДЕРНИЗАЦИЈА ШКОЛА И НАСТАВНИХ МЕТОДА
ИЗГРАДЊА КАПАЦИТЕТА ЗА ЦЈЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ	ЕФИКАСАН СИСТЕМ ЦЈЕЛОЖИВОТНОГ УЧЕЊА
ИНОВАТИВНО ОБРАЗОВАЊЕ	СТРАТЕШКО ИНВЕСТИРАЊЕ У ИСТРАЖИВАЧКО-РАЗВОЈНЕ АКТИВНОСТИ ОБРАЗОВНИХ ИНСТИТУЦИЈА
ПРОМОЦИЈА КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ	ЗАШТИТА И НЕСМЕТАНО ФУНКЦИОНИРАЊЕ КЉУЧНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
УНАПРЕЂЕЊЕ КАПАЦИТЕТА У ОБЛАСТИ СПОРТА	ВЕЋИ УДИО ЈАВНИХ ИНВЕСТИЦИЈА У ИНФРАСТРУКТУРУ
ПОБОЉШАЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИСТУПА И КВАЛИТЕТА УСЛУГА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ
УНАПРЕЂЕЊЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	ЦИЉАНО И БОЉЕ УСМЈЕРАВАЊЕ ЈАВНИХ РАСХОДА ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ
ЗАШТИТА И ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНЕ БАШТИНЕ	ЗАШТИТА И ОБНОВА ПРИРОДНОГ КАПИТАЛА
ОЧУВАЊЕ АРХИТЕКТОНСКОГ ИДЕНТИТЕТА	ЗАШТИТА И НЕСМЕТАНО ФУНКЦИОНИРАЊЕ КЉУЧНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
СИСТЕМСКА ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	ЈАЧАЊЕ КОНТРОЛЕ И ПРАЋЕЊА КВАЛИТЕТА ЕКО СИСТЕМА
УНАПРЕЂЕЊЕ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ	РАЗВОЈ СИСТЕМА ЦИРКУЛАРНЕ ЕКОНОМИЈЕ
ЗАШТИТА ВОДА	ЈАЧАЊЕ КОНТРОЛЕ И ПРАЋЕЊА КВАЛИТЕТА ЕКО СИСТЕМА

СИСТЕМСКА ЗАШТИТА ОД НЕПОГОДА	ОДРЖИВИ ОПОРАВАК (БУИЛДБАЦКБЕТТЕР)
ЈАЧАЊЕ ИНСТИТУЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ И СПАСАВАЊЕ	УНАПРИЈЕЂЕНО КРИЗНО КОМУНИЦИРАЊЕ

2021. године усвојен је Закон о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској, који препознаје значај и улогу Циљева одрживог развоја, у Члану 8, прописује да су јединице локалне самоуправе дужне да, поред осталог, израђују и усвајају Извјештаје о спровођењу стратегија развоја јединица локалне самоуправе. Касније усвојена Уредба о спроведбеним документима у Републици Српској још јасније дефинише праћење и извјештавање, односно начин израде и усвајања Извјештаја, а у Члану 17. дефинише и структуру Извјештаја.

I ПРЕГЛЕД НАПРЕТКА У РЕАЛИЗАЦИЈИ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА И ПРИОРИТЕТА ИЗ СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА У СКЛАДУ СА ПОСТАВЉЕНИМ ИНДИКАТОРИМА

Према МИПРО (*Методологија за планирање интегрисаног локалног развоја*), стратешки циљеви представљају очекиване крајње посљедице интервенција, које ће се реализовати кроз оперативне планове у три сектора: економија, друштво и животна средина. Град Требиње је кроз Стратегију развоја из 2017. године поставио три амбициозна и свеобухватна циља те дефинисао индикаторе праћења.

1. Стално повећавање и усклађивање запослености и додатне вриједности у економском развоју¹

- 1.1. Раст броја запослених у привреди (туризам, пољопривреда и самосталне радње);
- 1.2. Раст добити привредних субјеката;
- 1.3. Раст бруто-плата у привреди;
- 1.4. Раст буџета Града Требиња.

¹ 1.1. Раст броја запослених у привреди подразумева производне дјелатности (пољопривреда, лов и шумарство, рибарство, вађење руда и камена, прерађивачка индустрија, производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, грађевинарство, трговина на велико и трговина на мало; поправак моторних возила, мотоцикла и предмета за личну употребу и домаћинство, угоститељство, саобраћај, складиштење и комуникације).

Први стратешки циљ је главни показатељ економског развоја града Требиња, тј. да се повећа и доведе у међусобну везу запосленост у привреди, као један од главних интереса заједнице, с једне стране, и додатна вриједност као сума добити, важног интереса инвеститора и бруто плата, односно интереса запослених, с друге стране.

Економски развој

Посматрајући степен развоја предузетништва и укупне привреде града Требиња, подаци Републичког завода за статистику РС показују да број пословних субјеката на крају 2024. године износи 395. У Централном регистру предузетника, у току 2024. године уочен је пораст броја активних предузетничких радњи. Закључно са 2024. годином, у нашем граду је функционисало 618 регистрованих предузетника. Неки од кључних разлога за наведено укључују проактивну политику улагања у развој нових предузећа како од стране Града Требиња, тако и од виших нивоа власти.

Индикатор	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.1. Број запослених у дјелатностима А – И, по стандардној класификацији и дјелатности	4.778	5.118	5.016	4.962	5.064	5.117	5.155	5.037
1.2. Остварене инвестиције у стална средства према дјелатности инвеститора	-	-	60.727	78.651	65.102	104.615	169.646	-
1.3. Бруто-плата у привреди	1.303	1.301	1.387	1.434	1.525	1.727	1.911	2.242
1.4. Буџет Града Требиња	28.751.000	26.093.000	27.887.000	32.066.000	30.798.000	33.240.000	40.070.500	47.228.000

Табеларни приказ 3.: Статистика Града Требиња

Када је ријеч о броју запослених као једном од најважнијих показатеља степена економског развоја, број запослених у Граду Требињу износио је 9.034 на крају 2024. године, што представља повећање у односу на 8.851 запослених на крају 2023. године.

Осим запослености, важан економски показатељ јесте и просјечна плата након опорезивања (нето плата) која је у 2024. години износила 1.452 КМ, што је умјерено повећање у односу на 2023. годину када је укупна просјечна нето плата износила 1.316 КМ.

Град Требиње у складу са Одлуком о степену развијености јединица локалне самоуправе у Републици Српској сврстан је у ред развијених градова, заједно са другим јединицама локалне самоуправе као што су: Бања Лука, Бијељина, Гацко, Градишка, Дервента, Добој, Зворник, Источна Илиџа, Источно Ново Сарајево, Лакташи, Мркоњић Град, Пале, Приједор, Прњавор, Станари, Теслић и Угљевик.

У области туризма, Требиње претходне године биљежи раст броја ноћења. Наиме, регистровано је укупно 221.240 ноћења, што је значајно више у односу на претходну 2023. годину, када је евидентирано 201.076 ноћења. Статистички подаци, али и информације са терена јасно указују да се у различитим областима пружања услуга у туризму директно или индиректно у туристички промет укључило више привредних субјеката или физичких лица који су регистровали своју дјелатност, што је за посљедицу имало побољшање и унапређење нивоа и квалитета пружених услуга туристима који су посјетили Требиње.

2. Престижан квалитет живота, уз високу социјалну осјетљивост и виши квалитет образовања

- 2.1. Раст задовољства становника квалитетом живота у Требињу;
- 2.2. Повећана доступност (број корисника) јавних услуга;
- 2.3. Позитиван збир миграционог салда и природног прираштаја.

Други стратешки циљ усмјерава друштвени развој до 2027. године. Престижан квалитет живота подразумијева првенствено висок квалитет јавних услуга, од комуналних до социјалних, уз високу социјалну осјетљивост, дакле осигурање доступности јавних услуга и за социјално угрожене и маргинализоване групе. Престижан квалитет живота значи и богат културни и спортски живот, и то у току цијеле године, а не само у току лјетне сезоне.

Друштвени развој

Требиње задржава позитиван тренд миграционог салда, што је један од битних аспеката који утичу на друштвени развој. Имајући у виду изазове и ризике смањења наталитета и повећаног броја емиграција радно способног становништва, статистика свакако упућује на нужност будућег проактивног дјеловања кроз пронаталитетне и економске политике. Како

у цијелој регији, тако и у граду Требињу задржавање младих људи и смањен наталитет представља један од највећих изазова будућег економског развоја Града.

Град	Година	Укупан број досељених у Требиње	Укупан број одсељених из Требиња	Миграциони салдо
Требиње	2019	263	121	142
	2020	247	119	128
	2021	264	113	151
	2022	338	142	196
	2023	367	109	258
	2024	-	-	-

Табеларни приказ 4: Унутрашње миграционо кретање града Требиња (извор Завод за статистику РС)

Ред. бр.	Назив установе	Укупан број ученика	
		2023-2024.	2024.-2025.
1.	ЈУ ОШ „Јован Јовановић Змај“	1097	1067
2.	ЈУ ОШ „Вук Караџић“	844	850
3.	ЈУ ОШ „Свети Василије Острошки и Тврдошки“	663	671
4.	Основна музичка школа „Требиње“	246	248
5.	ЈУ Гимназија „Јован Дучић“	339	340
6.	ЈУ „Центар средњих школа“	489	490
7.	ЈУ „Техничка школа“	340	340
8.	Средња музичка школа „Требиње“	42	33

Табеларни приказ 5.: Образовна структура на нивоу Града Требиња

Када је ријеч о броју ученика у основним школама у школској 2023-2024. години Требиње је имало укупно 2.850 ученика, док у школској 2024-2025. години број ученика је мањи и износи 2.836.

Средње школе града Требиња за школску 2023-2024. годину броје 1.210 ученика, а за 2024-2025. броје 1.203 ученика.

На нивоу града Требиња функционишу следећи факултети:

- *Факултет за производњу и менаџмент* – Универзитет у Источном Сарајеву. Факултет за производњу и менаџмент обухвата три смјера:

- ❖ Инжењерство информационих система и технологија;
- ❖ Индустријски менаџмент и
- ❖ Индустријско инжењерство за енергетику.

Укупан број студената за академску 2024 -2025. износи 99, што знатно више у односу на претходну академску 2023 -2024 годину која је бројала 78 студената.

- *Висока школа за туризам и хотелијерство*

Укупан број студената на академску 2024 – 2025. годину је 74, што је мање у односу на академску 2023 -2024. гдје је број студената био 90. Висока школа за туризам и хотелијерство обухвата два смјера:

- ❖ Туризам и хотелијерство,
- ❖ Пословна економија туристичке привреде.

- *Академија ликовних умјетности* – Универзитет у Источном Сарајеву. Укупан број студената за академску 2024–2025. износи 73, што је више у односу на претходну академску 2023-2024. годину, која је бројала 62 студената. На Академији функционишу 4 катедре:

- ❖ Катедра за сликање,
- ❖ Катедра за графички дизајн,
- ❖ Катедра за вајање,
- ❖ Катедра за графику.

- *Пољопривредни факултет* – Универзитет у Источном Сарајеву. Студијски програм Агромедитеранска производња. Укупан број студената за академску 2024-2025. износи 16, што је мање у односу на предходну академску 2023-2024. годину која је бројила 18 студената.

- *Универзитет за пословни инжењеринг и менаџмент (ПИМ), одјељење у Требињу*, обухвата:

- ❖ Правни факултет,
- ❖ Економски факултет.

Задовољство услугама у Граду Требињу

Град Требиње проводи годишњу анкету о задовољству јавним услугама, као и о квалитету и цијенама комуналне инфраструктуре, међу грађанима Требиња. Том приликом анкетари на неколико централних, градских, локација анкетају око 400 грађана. Резултати анкетања се обрађују и одобрници имају прилику да се упознају са Извјештајем о анкетању на сједници Скупштине Града.

Укупан резултат анкетања показује да су грађани у високом степену задовољни пруженим услугама, као и стањем и квалитетом комуналне инфраструктуре (69,45%). Истовремено, постоји простор за побољшање, на чему ће се, кроз провођење низа активности, радити у наредном периоду. Циљ анкетања грађана о степену задовољства јавним услугама у Граду Требињу је успостављање једног од начина прикупљања информација о областима и јавним услугама којима Градска управа и јавни субјекти морају посветити посебну пажњу и у којима је потребно остварити побољшања.

3. Енергетски знатно ефикаснија, чистија и заштићенија средина²

- 3.1. Смањење емисије CO₂;
- 3.2. Раст задовољства становника Требиња и посјетилаца уредношћу и чистоћом;
- 3.3. Побољшање односа пошумљених и опожарених површина.

Трећи стратешки циљ подразумијева три групе приоритета у погледу животне средине: повећање енергетске ефикасности смањење утицаја штетних гасова и производњом енергије из обновљивих извора, квалитетнији однос према чистоћи и одлагању отпада, те ефикаснију заштиту од природних непогода, првенствено пожара и поплава.

Животна средина

Стратегија Града Требиња у области животне средине је усклађена са сљедећим циљевима одрживог развоја:

- чиста вода и санитарни услови; приступачна енергија из чистих извора;
- достојанствен рад и економски раст;
- смањење неједнакости; очување климе; очување водног свијета и очување живота на земљи.

² Индикатори 3.1. Смањење емисије CO₂ и 3.2. Раст задовољства становника Требиња и посјетилаца уредношћу и чистоћом се такође не прате системски и континуирано. Јако је мало индикатора који се редовно прикупљају у области заштите животне средине. Један од ријетких је **Број канализационих прикључака** те ће он бити праћен кроз овај документ. Што се тиче индикатора 3.3. Побољшање односа пошумљених и опожарених површина, из званичних извора је могуће прикупити и пратити површину пошумљених површина у хектарима, те ће се у овој анализи користити индикатор **Укупно пошумљено ха**.

Индикатори утицаја	Полазна вриједност (2018.)	Вриједност (2024.)
Побољшање односа шумљених и опожарених површина	Опожарено 526,5 ha Пошумљено 8 ha	Опожарено 38,30 ha Пошумљено 1,1ha
Потрошња електричне енергије за јавну расвјету (Kwh)	3.296.660,00	3.052.124 Kwh

Табеларни приказ 6.: Пошумљеност површина и потрошња електричне енергије за јавну расвјету

Град Требиње успјешно ради на рјешавању проблема прикупљања отпадних и атмосферских вода, смањењу губитака, као и проширењу канализационе и водоводне мреже. Све ове активности ће резултирати бољим управљањем водоводним и канализационим системима, рационализацији у пословању, смањењу губитака на мрежи, те допринијети заштити животне средине. У току ове године, биће ријешени вишедеценијски проблеми у прикупљању и одвођењу отпадних и атмосферских вода, као и обезбијеђени услови за стабилно снабдијевање водом у насељима Горње и Доње Полице. Број водоводних прикључака у 2024. години на нивоу града Требиња је износио 10.040 што је повећање за 10% у односу на 2023. годину када их је било 9.603. Број канализационих прикључака у 2024. години је износио 5.101 што је веће у односу на претходну годину када их је било 4.801.

БРОЈ ПРИКЉУЧАКА	2023	2024
ВОДОВОДНА МРЕЖА	9.603	10.040
КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА	4.801	5.101

Табеларни приказ 7. : Водоводна и канализациона мрежа

III Преглед спровођења Акционог плана за спровођење стратешког документа – преглед напретка у реализацији мјера, кључног стратешког пројекта, пројекта и/или активности, у складу са постављеним индикаторима

Извјештај о спровођењу Стратегије развоја Града Требиња 2018-2027. године прати реализацију мјера, активности и пројеката предвиђених АП за 2024. годину, као и њихову везу са стратешким циљевима и индикаторима. Важно је напоменути да, посматрајући финансијски план, Град Требиње се може похвалити са високим процентом испуњености Акционог плана – 91,16% .

Посебно издвајамо одређене инфраструктурне пројекте чијом реализацијом се значајно утиче на остварење стратешких циљева:

-Изградња **инфраструктуре у Пословној и Слободној зони** – у току 2024. године су изведени радови на наставку изградње пута у пословној зони Волујац, који су уговорени 2023. године.

-**Поплочавање Старог Града** – Значајан пројекат чија је реализација у завршној фази .

-Изградња **Духовног центра Мркоњићи** - радови су извођени на изградњи видиковца, а обухватају амфитеатар, плато, ризницу, галерију, кулу, мокри чвор и помоћне просторије. Наставак градње се очекује у току 2025.године.

-Изградња **видиковца (Sky Walk)** – пројекат који привлачи пажњу туриста и домаћег становништва је у потпуности релизован у претходној години.

-Изградња **Система водоснабдијевања (WATSAN 2)**. Овај пројекат се реализује у насељу Полице. Предмет овог уговора је изградња два резервоара за воду, резервоара Полице-капацитета 2000 м³ и резервоара Црквина-капацитета 250 м³, и реконструкција и доградња водоводне мреже. Пројекат се финансира дијелом из кредитних средстава (ЕИБ), дијелом из гранта. Вриједност уговора је 4.806.959,85 КМ, без ПДВ-а.

-Извођење радова на изградњи и адаптацији путне инфраструктуре

У току 2024. године, радови су изведени на сљедећим локалитетима:

- Ул.Подгљивље крак 1 и 2, Горица;
- Ул.Подвори крак 4, Горица;
- Ул.Подвори крак 3 Горица;
- Ул.Подвори крак 2 Горица;
- Ул.Подвори крак 1 Горица;
- Ул.Леотаркса, Хрупјела;
- Ул.Поткула, Хрупјела;
- Ул.Полигон, Хрупјела;
- Ул.Љубомирски пут, Хрупјела;
- Дио пута у Церовцу;
- Реконструкција раскрсница Краља Петра Ослободиоца, Требињских бригада и Душанова, Вука Мићуновића;
- Пут за манастир Бравеник, Зупци;
- Пут Орашје;
- Пут Старо Слано;
- Пут Туље;
- Пут Драчево;
- Пут Гомиљани;
- Пут Жаково;
- Пут Струјићи;

- Пут Седлари;
- Пут Међуграђе, Љубомир;
- Паркинг поред цркве, Врпоље;
- Пут Шћеница, Љубомир.

-Изградња комуналне инфраструктуре

Изведени радови у току 2024. године, односе се на следеће локалитете:

- Изградња водоводне мреже Тврдош – Лећевац;
- Пробијење пута у насељу Горица – ул.Теразије;
- Околно уређење Обале Лука Вукаловића (изградња паркинга од 25 паркинг мјеста са оборинском одводњом);
- Изградња јавне расвјете у кружном току код Каменог моста;
- Изградња инфраструктуре у насељу Горица - Прљача (пробијање пута и улична расвјета).

-Поплочавање и уређење градских и пјешачких зона и тргова – Поплочавање и уређење тротоара у Улици Вука Караџића и Степе Степановића; Поплочавање тротоара у Улици Царице Милице и Његошевој улици.

-Изградња нове болнице - пројекат који се успјешно реализује, у потпуности финансиран средствима Владе Републике Српске. Град Требиње учествује у финансирању приступне инфраструктуре. Протекле године је проведена процедура избора најповољнијег извођача и дио радова на изградњи инфраструктуре је изведен.

-Изградња фекалне и оборинске канализације – пројекат који ће се финансирати кредитним средствима Свјетске банке. Скупштина је претходном периоду донијела Одлуку о кредитном задужењу. Припрема документације за провођење процедура набавке је сложен посао који је у потпуности обављен протекле године, те се очекује покретање набавке за избор извођача радова.

-Изградња љетног кина - у прошлој години нису реализована буџетом планирана средства из разлога што смо обавијештени да је ЈУ „Музеј Херцеговине“ партнер у пројекту GIFTSNet, у оквиру кога ће се, између осталог, уредити простор љетног кина. У 2024. години је прибављена пројектна документација и локацијска сагласност, поступак издавања грађевинске дозволе је у току. Пројекат се реализује у оквиру IPA Interreg CRO-ME-BA програма, а буџет Музеја износи 298.000 евра.

Поред наведених инфраструктурних пројеката, службе Градске управе су активне у привлачењу пројеката који су, дијелом или у попуности, финансирани из екстерних извора. Реализацијом ових пројеката, Град Требиње повлачи значајна средства из различитих фондова. У току протекле године, припремане су апликације за 30 пројеката, као и имплементирано или се још увијек имплементира више пројеката, а неки од најважнијих су:

„PIPLS - Анализа пракси управљања имовином на нивоу ЈЛС (УНДП)“

Пружање техничке подршке при успостављању система за стратешко управљање јавном имовином, подршка у циљу оптимизовања јавне потрошње и повећања улагања у капиталне инвестиције и услуге дефинисане у развојним стратегијама, унапређења интерне контроле, пракси и процедура за јавне набавке те конкретна интервенција у циљу унапређења јавних услуга. У оквиру овог пројекта, Град Требиње је у 2023. години реализовао пројекат „Адаптација и опремање Cooworking центра“, инвестиционе вриједности око 240.000 КМ (од чега донаторским средствима 90.000 КМ). Пројекат PIPLS је успјешно окончан у 2024. години. Градска управа је припремила и/или усвојила низ значајних докумената који регулишу област управљања имовином: Правилник о евиденцији непокретности, Одлуку о управљању имовином.

„MEG - Пројекат општинског управљања животном средином (УНДП)“

Циљ пројекта је допринијети даљој демократизацији локалне управе у Босни и Херцеговини, као и увођењу ефективнијих и ефикаснијих јавних услуга за грађане и грађанке. Ово се планира постићи кроз дијалог о политици добре локалне управе, заједно с регулаторним побољшањима на подручју услуга водоснабдијевања и управљања отпадним водама, који ће у коначном омогућити ефективније, правичније и одрживо пружање основних локалних услуга. У току 2023. године почели смо реализацију једног инфраструктурног пројекта (изградња цјевовода за водоснабдијевање Талежа - Иваница), за који смо од донатора добили 206.610 КМ. У овом моменту, ради се завршна евалуација након које ће Градска управа имати егзактне показатеље о напретку у пројекту.

„Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја као темељ за одржив и инклузиван раст у Босни и Херцеговини“ - SDG2BiH

Консултантска помоћ у припреми стратешких спроведбених докумената, у складу са важећим Законом и Правилником. Успоставиће се механизам комуникације и консултације са грађанима, са посебним фокусом на рањиве групе. У Дневном центру за дјецу са потешкоћама у развоју опремљена је сензорна соба, набављена и монтирана ограда и капија, постављена гумирана подлога на простору игралишта, урбани мобилијар (клупе и корпе за отпад) и набављено возило за превоз особа са инвалидитетом. Пројекат се реализује удруженим средствима УНДП-а, УНИЦЕФ-а (укупно 120.522,50 КМ) и Града (49.000 КМ).

„Унапређење конкурентности у секторима пољопривреде и туризма“ (Caritas Швајцарска)

Кроз овај пројекат успоставља се системски приступ развоја сектора туризма и пољопривреде у циљу остваривања што бољих резултата у дужем временском периоду. Овим пројектом окупљамо и снажније повезујемо све битне актере на локалном нивоу из области пољопривреде, туризма, образовања, цивилног сектора и креирамо програме подршке, као и нове туристичке садржаје који ће се континуирано развијати у будућности и допринијети стварању додатне вриједности, отварању нових радних мјеста и бољем функционисању приватног и јавног сектора.

У оквиру овога пројекта успостављен је и одржан вински и гастро фестивал (WINE FINE), набављена опрема за различите манифестације (бина и столови), студијска посјета Истарској регији у Хрватској, урађена анализа стања у сектору туризма.

„Грађани будућности“- URBACT IV

Израда интегрисаног Акционог плана с циљем рјешавања проблема одлива становништва, привлачења нових инвестиција и становника као и повећања атрактивности града. Израда холистичких планова усмјерених на повећање квалитета живота, привлачење нових талената, демографску ревитализацију и одрживи урбанистички раст.

„Inspire“

Резултат пројекта је самозапошљавање 5 особа, кроз формирање заједничког Фонда подршке маргинализованим групама жена и припадницима других маргинализованих група у развоју бизниса.

„Побољшање образовне инфраструктуре у руралним подручјима“

Циљ пројекта је допринијети побољшању квалитета образовања у граду Требињу кроз улагања у школску инфраструктуру у руралном подручју.

Кроз овај пројекат ће се омогућити бољи услови за рад и боравак ученика и наставног кадра у објекту подручног одјељења Основне школе „Ј.Ј. Змај“ који се налази у мјесту Ластва.

„WaterLINK“- (IPA CRO-BH-ME0036)

Град Требиње се, по први пут, налази у улози главног партнера, и то сматрамо великим успјехом. Наиме, од стране донатора смо препознати као довољно стручно оспособљени да водимо један овако велики пројекат. Вриједност пројекта за Град Требиње 1.000.000 КМ, 15% учешће Града, док 85% представљају донаторска средства.

Област: заштита животне средине, смањење губитака на водоводној мрежи, израда хидрауличног модела водоводног система, набавка цистерне. Поред Града Требиња,

пројекат се реализује у сарадњи са Општином Конавле и јавним предузећем „Водовод и канализација“ д.о.о. Херцег Нови. Укупна вриједност пројекта износи 1.639.000 ЕУР.

„**CIRCUS**“ (Circular economy Strategies, action plans, and Solutions for agrifood systems transition in ADRIAN coastal communities) - подржава прелазак на циркуларну економију пољопривредно - прехранбеног система развијањем и тестирањем стратегија, акционих планова и управљањем рјешењима, за повећање знања и капацитета заинтересованих страна и успостављање мреже сарадње која може да функционише и након реализације пројекта.

Израда Акционог плана за енергетски одржив развој и климатске промјене (SECAP), документ је у изради, а средства смо обезбиједили кроз пројекат GREEN KICK.

euPolis -Пројекат има за циљ унапређење здравља и услова живота грађана, примјеном нових метода урбаног планирања, заснованих на бази природних рјешења у градским, приградским и сеоским срединама. Град Требиње је један од 28 партнера из цијелог свијета, а главни партнер је Национални технички универзитет из Атине. Пројекат се у потпуности финансира из програма „Horizon 2020“.

V Преглед планираних и остварених финансијских средстава на нивоу стратешких циљева и приоритета на годишњем нивоу

СТРАТЕШКИ ЦИЉ	Планирано (КМ)	Реализовано (КМ, из буџета и осталих извора)	% Реализације
СЦ 1 Економски развој	3.947.000	2.457.156	62,25%
СЦ 2 Друштвени развој	8.438.000	11.430.128	135,46%
СЦ 3 Животна средина	3.630.000	712.205	19,61
УКУПНО:	16.015.000	14.599.489	91,16%

VI Препоруке за наредни период спровођења стратешког документа

Град Требиње примјењује методологију планирања и управљања развојем дефинисану Законом о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској и пратећим подзаконским актима.

С обзиром да важећи законски оквир у потпуности кореспондира са Оквиром за реализацију циљева одрживог развоја, очекивати је да ће се на овај начин Град Требиње укључити у процес реализације Агенде 2030, свеукупног плана нашег човјечанства за останак, раст и развој.

Посебно мјесто у овом процесу, и почетак овог дугог пута, представља документ Упутство за средњорочно планирање рада јединице локалне самоуправе, чија израда је дефинисана Уредбом о спороведбеним документима у Републици Српској . Кроз ово Упутство, које се израђује сваке године, руководство Града треба трасирати пут реализације Агенде 2030. у Граду Требињу.

Додатно, у складу са Чланом 19. Уредбе о стратешким документима у Републици Српској, могуће је и потребно већ сада иницирати кораке вредновања постојећег стратешког документа Града Требиња те иницирати припремне активности за израду нове Стратегије развоја града Требиња, у складу са одредбама поменуте Уредбе.

Израда нове Стратегије је прилика да се у потпуности валоризују одредбе Оквира за реализацију Циљева одрживог развоја те у потпуности примјени нова регулатива у Републици Српској.

Потребно је јачати капацитете институција и службеника који раде на овим пословима, а како би исти могли одговорити растућим изазовима у овој области.

ТАБЕЛА 1:

ИЗВЈЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ГРАДА ТРЕБИЊА 2018-2027.
СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ГРАДА ТРЕБИЊА ЗА ПЕРИОД 01.01.2024-31.12.2024. ГОДИНЕ.

Бр.	Стратешки циљ	Пројекат/ мјера и организациони период реализације	Носилац / координ атор	Индикатор на нивоу оčekиваног резултата кључног стратешког пројекта/прој екта/ активности	Планирано у 2024. години			Реализовано у 2024.години			Процен ат изврше ња(пла нирани + изврше ни износ)/ Комент ар
					Финансирањ е из градског буџета	Финансир ање из осталих извора	Укупно планирано (буџет + остали извори)	Финансира ње из градског буџета	Финансир ање из осталих извора	Укупно реализован о (буџет + остали извори)	
1.	СЦ1/Сец П 1.1.1.1	Изградња инфраструктуре у пословној и слободној зони	Одјељење за капиталне инвестици је	М2 изграђене комуналне инфраструктуре	350.000	0	350.000	0	0	0	Радови на изградњ и инфраст руктуре у пословно ј зони су изведени у 2024.год по уговору из 2023.год.

2.	П 1.1.2.1.	Развој локалног партнерства за образовање и запошљавање	Градска управа Града Требиња; Одјељење за туризам, зжс; Развојна агенција Града Требиња ТРЕДЕА; Завод за запошљавање филијала Требиње	Проценат свршених ученика и студената који налазе посао у току прве године по завршетку школовања; Проценат младих који бирају самозапошљавање и предузетничку каријеру; Број и вриједност пројеката(су) финансираних из екстерних извора, годишње.	1.200.000	0	1.200.000	119.721	0	119.721	9,97%
3.	СЦ 1/Сец 1.2. П 1.2.1.3.	Изградња система за наводњавање	Аграрни фонд-ПЈ систем за наводњавање Одјељење за породицу и развој села	Број нових прикључака; (48) Укупна површина обрадивог земљишта под системом за наводњавање (80%)	100.000	0	100.000	78.825	0	78.825	78,82%
4.	П 1.2.2.1.	Подршка пољопривредној производњи	Аграрни фонд; Одјељење за породицу и развој села	Број програма подршке пољопривредним произвођачима; (8)	320.000	0	320.000	174.762	0	174.762	54,61%

5.	СЦ 1/Сец 1.3 П 1.3.1.2.	Креирање туристичких садржаја за продужење туристичке сезоне	Туристичка организација Града Требиња, Одјељење за туризам, заштиту животне средине и предузетништво, Развојна агенција Града Требиња-ТРЕДЕА	Број нових туристичких производа у туристичкој понуди Града Требиња (Организација винских и гастро догађаја) (2)	10.000	12.000	22.000	17.602	12.000	29.602	134,55%
6.	П 1.3.2.1.	Ревитализација Старог града	Одјељење за капиталне инвестиције Одјељење за туризам, заштиту животне средине и предузетништво	Изграђен и функционалан објекат	1.100.000	0	1.100.000	1.099.993	0	1.099.993	99,99%, радови у завршној фази, по уговору из 2024.год.
7.	П 1.3.2.3.	Изградња видиковца SKY WALK	Одјељење за капиталне инвестиције	Изграђен функционалан објекат	0	0	0	129.892	0	129.892	

8.	СЦ 1/Сец 1.4 П 1.4.1.1.	Успостављање и развој иновационо- предузетничког центра	Развојна агенција Града Требиња ТРЕДЕА; Културни центар ,Град Требиње; Одјељење за туризам ,зжс	Успостављени иновационо предузетнички центар	5.000	0	5.000	5.000	0	5.000	100%
9.	П 1.4.2.1.	Подршка самозапошљавањ у и развој бизниса	Одјељење за туризам, заштиту животне средине и предузетн иштво	Број реализованих програма подршке	800.000	50.000	850.000	781.861	37.500	819.361	96,39%
10.	СЦ2/Сец 2.1. П 2.1.1.1.	Изградња система водоснабдјевања (WATSAN 2)	Одјељење за капиталне инвестици је ПИТ	Изграђен резервоар М1 изграђених цјевовода	4.100.000	0	4.100.000	4.806.960	0	4.806.960	117,24%
11.	П 2.1.1.3.	Поплочавање и уређење градских пјешачких зона и тргова	Одјељење за капиталне инвестици је	М2 Поплочаних површина	0	0	0	249.865	0	249.865,00	Поплоча ни су тротоари у центру

12.	П 2.1.2.1	Изградња/реконструкција улица	Одјељење за капиталне инвестиције	М2 асфалтираних улица/путева	2.100.000	0	2.100.000	2.100.000	0	2.100.000	100%
13.	П 2.1.2.2.	Изградња комуналне инфраструктуре	Одјељење за капиталне инвестиције	М1 изграђене инфраструктуре	0	0	0	1.045.684	0	1.045.684	
14.	П 2.1.3.1	Израђен план управљања имовином	Комисија за управљање имовином, сви начелници и Одјељена Градске управе	Усвојен план управљања имовином	0	30.000	30.000	0	0	0	у оквиру ПИПЛС пројекта је припремљено и усвојено низ аката којима се рехулише ова област
15.	П 2.2.1.2.	Текући грантови из области образовања (грантови ОШ за такмичења, општински план инклузије, за дјецу националних мањина – роми, Студенчки центар, Дом ученика, награде и поклони за ученике и студенте)	Одјељење за културу	Број додјељених грантова; (5)	0	0	0	72.249	0	72.249	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год

16.	П 2.2.1.3.	Текуће дознаке појединцима из области образовања (4 – врсте стипендија за студенте-успјешни студент, редовне студентске стипендије, бруцоши требињских факултета и ђаци генерације), дефицитарна занимања средњих школа, помоћи ученицима без једног или оба родитеља, помоћ дјечи из руралних подручија, и др.	Одјељење за културу	Број додјељених дознака; (410)	0	0	0	416.188	0	416.188	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
17.	Сец 2.2 П 2.2.2.1.	Изградња капацитета и реализација обука намјењених формалним и неформалним прекв. докф.	Развојна агенција Града Требиња ТРЕДЕА; Одјељење за туризам,зжс	Број програма обуке	5.000	43.000	48.000	5.000	43.000	48.000	100%
18.	Сец 2.3. П 2.3.1.1.	Стратегија културе	Одјељење за културу	Израђен и усвојен акциони план развоја културе	20.000	0	20.000	0	0	0	

19.	П 2.3.1.2.	Грант за културне манифестације	Одјељење за културу	Број манифестација; (22)	0	0	0	378.644	20.000	398.644	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
20.	П 2.3.1.4.	Грантови из области културе, науке и обиљежавања вјерских националних и историјских датума	Одјељење за културу	Број подржаних пројеката; (22)	0	0	0	103.789	0	103.789	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
21.	П 2.3.2.1.	Изградња и уређење спортских терена/објеката	Одјељење за капиталне инв.	Број активних спортиста на подручију Града; (2000)	40.000	0	40.000	40.000	0	0	100%
22.	П 2.3.2.2.	Грант за спортске манифестације	Одјељење за омладину и спорт	Број манифестација; (28)	0	0	0	49.966	0	49.966	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
23.	П 2.3.2.3.	Грант за подршку спортским, омладинским организацијама и ЈУ Града Требиња	Одјељење за омладину и спорт	Број организација које су подржане; (55)	0	0	0	725.626	0	725.626	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
24.	Сец 2.4. П 2.4.1.1.	Изградња инфраструктуре за нову болницу	Одјељење за капиталне инвестиције	М1 изграђене инфраструктуре	600.000	0	600.000	525.510	0	525.510	87,58%

25.	П 2.4.2.1	Објекат за пружање услуга из области социјалне заштите	Одјељење за борачку и социјалну заштиту	Изграђен савремени објекат за пружање услуга социјалне заштите	0	1.500.000	1.500.000	0	0	0	У току претходне године су дозволе за градњу. Ове године је градња започета.
26.	П 2.4.2.4.	Побољшање општих услова живота обољеле дјеце од дијабетиса	Одјељење за борачку и социјалну заштиту	Број дјеце обољеле од дијабетиса тип 1 којим се субвенционишу трошкови лијечења; (16)	0	0	0	40.080	0	40.080	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
27.	П 2.4.2.5.	Друштвена брига о старима	Одјељење за борачку и социјалну заштиту	Број пројеката који се финансира за рад организација и удружења за бригу о старима; (14)	0	0	0	76.671	0	76.671	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
28.	П 2.4.2.6.	Допринос у борби против стерелитета	Одјељење за борачку и социјалну заштиту	Број брачних парова којим се субвенционишу трошкови вантјелесне оплодње; (5)	0	0	0	39.210	0	39.210	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
29.	П 2.4.2.7.	Наставак радова на објекту за избјегла и расељена лица	Одјељење за капиталне инвестиције	Број изграђених и усељених станова	0	0	0	287.451	0	287.451	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год

30.	П 2.4.3.1.	Подршка борачким категоријама	Одјељење за борачку и социјалну заштиту	Број програма подршке борачким категоријама; (5)	0	0	0	253.517	0	253.517	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
31.	П 2.4.3.2.	У сусрет друштвеној укључености кроз сензорну интеграцију DUKSI	Одјељење за борачку и социјалну заштиту	Укљученост дјеце са потешкоћама у развоју; (31) Број услуга у Дневном Центру; (22) Број корисника који користе сензорну собу	0	0	0	47.584	143.133	190.717	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
32.	СЦ 3. Сец 3.2 П 3.2.1.1.	Реконструкција јавне расвјете	Одјељење за комунално инспекцијске послове	Број Лед свјетиљки; (860)	60.000	0	60.000	59.817	0	59.817	99,69%
33.	П 3.2.1.2.	Одржавање јавних градских зелених површина	Одјељење за комунално инспекцијске послове	М2 одржаваних површина	0	0	0	167.958	0	167.958	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год
34.	П 3.2.1.3.	Одржавање чистоће јавних површина	Одјељење за комунално инспекцијске послове	М2 одржаваних површина	0	0	0	389.940	0	389.940	Реализовано у складу са ГПР за 2024.год

35.	П 3.2.3.1.	Изградња фекалне и оборинске канализације	Одјељење за капиталне инвестиције ПИТ	М1 изграђених цјевовода	3.300.000	0	3.300.000	0	0	0	2024. је препремљена документација. Ове године почетак извођења радова
36.	Сец 3.3. П 3.3.1.1.	План заштите и спашавања	Одјељење за општу управу	Израђен и усвојен план	70.000	0	70.000	0	0	0	0%
37.	П 3.3.2.1.	Опремање јединица за заштиту и спашавање	Одјељење за општу управу	Опрема/комада	170.000	30.000	200.000	94.490	0	94.490	47,24%
УКУПНО ИЗ СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА					14.350.000	1.665.000	16.015.000	14.343.855	255.633	14.599.488	91,16%